

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122210555
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4122210555.2

Uznesenie

25Co/7/2024

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a členiek senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, D., zastúpená: JUDr. Zuzana Bartová, advokátka so sídlom Farská 25, Nitra, proti žalovanej: A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, zastúpená: JUDr. Pavol Gráčik, advokát so sídlom Farská 40, Nitra, o zaplatenie 5.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 06. novembra 2023 pod č.k. 10C/69/2022-214 (ďalej len „rozhodnutie súdu prvej inštancie“), takto

rozhodol:

25Co/7/2024

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

II. Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

25Co/7/2024

1.1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením žalovanej proti žalobkyňi nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 256 ods. 1, § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP).

1.2. Žalobkyňa žalobou doručenou na súd 19.10.2022 žiadala uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť jej 5000 eur s príslušenstvom titulom toho, že za žalovanú uhrádzala od 24.11.2020 do 26.07.2022 mesačné splátky úveru zo zmluvy o poskytnutí úveru č. 156771 zo dňa 06.07.2010, uzavretej medzi ČSOB a.s. a žalovanou, ktorý bol žalovanej poskytnutý vo výške 24.600 eur, pretože na jeho zabezpečenie bolo zriadené záložné právo k jej bytu.

1.3. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 19.01.2023 pod č.k. 10C/69/2022-100 zastavil konanie, pretože zistil, že na majetok žalovanej bol pred začatím konania, uznesením súdu zo dňa 01.04.2022 vyhlásený konkurz a rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania a hoci žalobkyňa zavinila zastavenie konania, žalovanej nárok na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP nepriznal, pretože na strane žalobkyne vzhľadom existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP a to v jej negatívnych majetkových pomeroch. Žalovaná podala proti uzneseniu v časti náhrady trov konania odvolanie, v ktorom namietala, že súd pri aplikácii § 257 CSP vychádzal iba z pomerov na strane žalobkyne, ktorá tým, že podala zjavne neopodstatnenú žalobu, zavinila zastavenie konania a je nemysliteľné, aby osoby, ktoré sú v horšej životnej situácii boli vždy "oslobodené" od povinnosti náhrady trov konania. Odvolací súd uznesením zo dňa 17.05.2022 č.k. 7Co/39/2021-147 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti náhrady trov konania zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie

a nové rozhodnutie. Uznesenie súdu prvej inštancie v zastavujúcej časti nadobudlo právoplatnosť dňa 07.02.2023 a preto súd ďalej konal iba o nároku na náhradu trov konania.

1.4. Žalovaná na výzvu súdu uviedla, že má príjem z trvalého pracovného pomeru vo výške 900 eur, z práce na dohodu vo výške 250 eur a rodinné prídavky vo výške 160 eur, má výdavky na výživné vo výške 80 eur, nájom vo výške 400 eur, auto vo výške 110 eur, osobný bankrot vo výške 14 eur, školné a stravu v škôlke vo výške 80 eur, záhradu vo výške 75 eur, pohonné hmoty vo výške 50 eur, stravu, drogériu, lieky a ošatenie vo výške cca 400 až 500 eur, k čomu pripojila doklady.

1.5. Žalobkyňa na výzvu súdu a aj k vyjadreniu žalovanej uviedla, že jej mesačný príjem pozostáva zo starobného dôchodku vo výške 581,10 eur a výživného na mal. G. B. vo výške 353,63 eur a jej mesačné výdavky pozostávajú z nájomného vo výške 170 eur, elektriny vo výške 30 eur, plynu vo výške 10 eur, internet vo výške 25 eur, mobilný telefón vo výške 8 eur, smetné a daň z nehnuteľností vo výške 11 eur, obedy mal. Ivana v škole vo výške 28 eur, jeho výučba angličtiny vo výške 20 eur, okrem toho má výdavky v súvislosti s jeho stravou, hygienickými potrebami, oblečením, obuvou, záujmami a pod., a na začiatku školského roka musela vynaložiť 482 eur na výučbu angličtiny na celý rok, stravu a školské potreby. Dňa 21.07.2023 uhradila za žalovanú jej záväzok voči ČSOB a.s. vo výške 800 eur a dňa 27.09.2023 vo výške 600 eur, ktorú plní ona, starobná dôchodkyňa, za žalovanú, ktorá je zamestnaná a má dva príjmy. V konaní sp.zn. 16C/60/2023 si od žalovanej uplatňuje nárok titulom vydania bezdôvodného obohatenia od 26.07.2022 do 23.03.2023 vo výške 1.820 eur. Namietala, že z dokladov o príjme žalovanej vyplýva, že žalovaná má priemerný príjem vo výške 987,68 eura mesačne a že neuviedla, že spolu so mzdou za december 2022 jej bol vyplatený aj stabilizačný príspevok vo výške 5.000 eur, jej rodinné prídavky nie sú vo výške 160 eur, ale 180 eur, má príjem na výživnom na najstaršiu dcéru vo výške 80 eur mesačne a že ak jej náklady na bývanie predstavujú 400 eur, nájomné musí byť vo výške 800 eur mesačne, o čom žalovaná nepredložila žiaden doklad, nie je zrejme o aké platby v súvislosti s autom sa jedná a sú neprímerane vysoké. Namietala proti platbám za záhradu aj nákladom za telefón v mimoriadne vysokých sumách. Je toho názoru, že žalovaná vyhlásením konkurzu na svoj majetok, ktorý žiadny nemala, sledovala iba zbavenie sa povinnosti plniť svoje záväzky voči nej, ktorá za ňu dlhodobo spláca záväzok voči ČSOB a.s.. Na jej výzvy, aby si plnila svoje povinnosti nikdy nereagovala, kontaktovala ju iba po tom ako svoj nárok vo výške 5.000 eur uplatnila v konaní sp.zn. 16C/26/2017, prisľúbila jej dňa 16.01.2023 ho splácať v splátkach a následne platiť aj polovicu bežných splátok a hoci jej bol vyplatený aj stabilizačný príspevok, uhradila jej iba 4 platby po 90 eur v mesiacoch február až máj 2023. Žalovaná nebola v súdnych sporoch, ktoré boli proti nej vedené zastúpená a to, že sa dala v tomto konaní zastúpiť, bolo iba jej rozhodnutím. Uviedla, že podľa nej sú tu naďalej dôvody hodné osobitného zreteľa na jej strane (na jej neuloženie povinnosti k náhrade trov konania) ako aj na strane žalovanej (k nepriznaniu náhrady trov konania proti nej). K vyjadreniu pripojila doklady.

1.6. Súd prvej inštancie uviedol, že v poradí prvom rozhodnutí o náhrade trov konania, zastavenie konania procesne zavinila žalobkyňa, pretože podala žalobu na žalovanú v čase, keď na jej majetok bol už vyhlásený konkurz, pričom ide o pohľadávku, ktorú bolo možné uspokojiť iba v konkurze a preto by mal podľa § 256 ods. 1 CSP priznať náhradu trov konania žalovanej. Ak by však prísna aplikácia uvedeného zákonného ustanovenia viedla k nežiaducim tvrdostiam, existuje zo zodpovednosti za zavinenie výnimka upravená v ustanovení § 257 CSP. V rozhodnutí hodnotil tieto dôvody iba vo vzťahu k negatívnym pomeroch na strane žalobkyne a preto v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu preskúmal aj pomery na strane žalovanej, zohľadnil individualitu tohto konania a prihliadol na okolnosti, ktoré žalobkyňu viedli k podaniu žaloby a dospel k záveru, že všetky tieto okolnosti sú rovnako dôvodmi hodnými osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, pre ktoré žalovanej náhradu trov konania nemohol priznať. Z tvrdení a dokladov predložených stranami sporu vyplýva, že také negatívne zárobové pomery, aké má žalobkyňa, na strane žalovanej nie sú, pretože žalovaná je zamestnaná, má príjem aj z dohody o vykonaní práce a nenamietala ani proti tvrdeniam žalobkyne, že jej bol vyplatený stabilizačný príspevok vo výške 5.000 eur a aj keď žalovaná má negatívne majetkové pomery, neznamená to, že v budúcnosti nemôže nejaký majetok nadobudnúť tak, ako uviedol aj odvolací súd. V prejednávanej veci žalobkyňa požaduje od žalovanej vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré na strane žalovanej vzniklo titulom splátok, ktoré za ňu plní jej veriteľovi. Hoci si dlhodobo dobrovoľne neplní svoje povinnosti voči svojmu dlžníkovi a ani žalobkyňi, jej zárobové pomery jej umožňujú vynakladať neprímerané náklady na nie nevyhnuté výdavky titulom nákladov na auto, pohonné látky alebo mobilný telefón. Medzi stranami sporu nejde o prvé a evidentne ani o posledné konanie z tohto istého dôvodu, pričom až v tomto konaní sa dala žalovaná právne zastúpiť a vo vyjadrení k žalobe ako prvé namietala, že na jej majetok bol vyhlásený konkurz, hoci evidentne žiaden majetok nemala a konkurz bol následne pre nedostatok jej majetku zrušený. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie považoval za dôvodné námietky žalobkyne, že žalovaná vyhlásením konkurzu na svoj majetok sledovala iba zbavenie sa povinnosti plniť svoje

záväzky voči žalobkyni. Nepriznanie náhrady trov konania žalovanej nie je preto voči žalovanej nielen neprimerane tvrdé, ale zároveň ani neodporuje dobrým mravom a preto z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP žalovanej náhradu trov konania proti žalobkyni nepriznal.

2.1. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná. Dôvodila ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a žiadala uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť a zaviazat' žalobkyňu na náhradu trov konania v prospech žalovanej.

2.2. Nesúhlasila s odôvodnením, podľa ktorého námietky žalobkyne, že žalovaná vyhlásením konkurzu na svoj majetok sledovala iba zbavenia sa povinnosti plniť svoje záväzky voči žalobkyni, sú dôvodné, a nepriznanie náhrady trov konania žalovanej nie je preto voči žalovanej nielen neprimerané tvrdé, ale zároveň ani neodporuje dobrým mravom. V predmetnej veci došlo k zastaveniu konania z dôvodu, že súd mal z obchodného vestníka za preukázané, že na majetok žalovanej bol vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 01.04.2022, ktoré bolo zverejnené v obchodnom vestníku dňa 08.04.2022 a žalobkyňa bola vyzvaná, aby si prihlásila svoju pohľadávku do 45 dní od jej vyhlásenia. Keďže konkurz bol vyhlásený ešte pred podaním žaloby vo veci samej a z charakteru žalobou uplatneného peňažného plnenia bolo zrejmé, že žalobkyňa si v tomto konaní uplatňuje pohľadávku, ktorá mala byť uspokojená iba v rámci tohto konkurzu, je procesnoprávnym následkom vyhlásenia konkurzu podľa § 167f ods. 2 ZKR zastavenie konania. Preto nebolo v konaní vykonané žiadne ďalšie dokazovanie vo vzťahu k okolnostiam vzniku pohľadávky, či k okolnostiam vyhlásenia konkurzu zo strany žalovanej. Konštatovanie súdu, keď bez bližšieho skúmania jednostranne prevzal argumentáciu žalobkyne spočívajúcu v tom, aký bol úmysel žalovanej vyhlásiť konkurz nebolo nijak preukázané a je irelevantné. Pokiaľ súd odvodzuje dôvodnosť použitia ustanovenia § 257 CSP práve s ohľadom na túto nepodloženú konštatáciu žalobkyne, považovala tento postup za nesprávny a v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces.

2.3. Ďalej uviedla, že súd skonštatoval negatívne pomery na oboch stranách konania, pričom i na strane žalobkyne je možnosť do budúcnosti nadobudnúť majetok, teda uvedené sa vzťahuje na obe strany konania a je absurdné používať tento argument len vo vzťahu k žalovanej. Nesúhlasila s použitím ustanovenia § 257 CSP z dôvodu, že pomery na strane žalovanej nie sú až také zlé, ako na strane žalobkyne. Situácia, v ktorej sa žalobkyňa nachádza, nepredstavuje dôvod, pre ktorý by nemala byť priznaná náhrada trov konania a to z dôvodu, že žalobkyňa uvedomujúc si svoju životnú situáciu napriek tomu podala žalobu na súd, s čím sú samozrejme spojené výdavky vo forme súdneho poplatku a trov konania, pričom sa žalobkyňa nemohla objektívne spoliehať na to, že by bola v konaní úspešná a teda že by bola práve jej priznaná náhrada trov konania. Svoj úspech v konaní nemohla žalobkyňa nijak predpokladať, o to viac keď si mohla a mala byť vedomá tej skutočnosti, že jej nárok je právne nevyhnutelný práve z dôvodu, že voči žalovanej sa viedlo konkurzné konanie, do ktorého si svoju pohľadávku žalobkyňa neprihlásila aj napriek tomu, že túto povinnosť si splniť mala. Skončenie predmetného súdneho konania teda zavinila žalobkyňa a súd mal priznať nárok na náhradu trov konania protistrane.

2.4. Žalovaná z dôvodu podania (nedôvodnej) žaloby proti nej bola nútená vyhľadať právnu pomoc advokáta (na ktoré rozhodnutie má žalovaná právo a nie je možné túto skutočnosť používať v jej neprospech), ktorý ju v konaní bude zastupovať a za jeho služby je povinná uhradiť ním stanovenú odmenu. Žalobkyňa iniciovala začatie súdneho konania a preto si musela byť vedomá aj zodpovednosti za podanú žalobu a zobrať do úvahy aj procesnú zodpovednosť strany konania za výsledok konania, ktorý nachádza svoj odraz v rovine povinnosť nahradiť trovy konania. Nepriaznivú sociálnu a ekonomickú situáciu žalobkyne môže súd prvej inštancie zohľadniť pri rozhodovaní o výške trov konania tým, že jej umožní splácať trovy konania v splátkach, táto ju však nezabavuje procesnej zodpovednosti za iniciovanie konania podaním nedôvodnej žaloby. Rozhodnutie súdu s použitou argumentáciou by predstavoval nebezpečný precedens do budúcnosti, kedy by žalujúce strany s horšou finančnou situáciou ako žalovaná strana boli vždy oslobodené od povinnosti platiť trovy o to viac, keď by sa jednalo o nedôvodnú žalobu, ktorej nedôvodnosti si musela byť žalobkyňa vedomá. Mala za to, že súd nepostupoval správne, keď pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval ustanovenie § 257 CSP bez relevantného a udržateľného odôvodnenia takéhoto postupu.

3. Žalobkyňa sa písomne vyjadrila k odvolaniu žalovanej a navrhla ho ako vecne správne potvrdiť. Mala za to, že súd dostatočne starostlivo a spravodlivo posúdil všetky okolnosti daného prípadu a správne aplikoval ustanovenie § 257 CSP. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všímá si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní. Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán

je napríklad skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej a majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Je však nutné prihliadnuť aj na pomery na druhej strane sporu. Poukázala na uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo 67/2010, podľa ktorého zo slovného znenia uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti. Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 6MCdo 5/2011, predmetné ustanovenie (§ 257 CSP) umožňuje presadiť aplikáciu čl. 2 a čl. 5 CSP (zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchovu na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb) a docieľiť tak pokiaľ možno spravodlivú ochranu práv, čo aplikácia zásady zodpovednosti za výsledok vždy neumožňuje. Slúži tiež na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, získal náhradu trov, ktoré pri tomto konaní dôvodne vynaložil. Rozhodnutie súdu, podľa ktorého ten, kto v konaní napokon uspel, znášal svoje náklady, sa preto bude javiť spravodlivým predovšetkým vzhľadom na existenciu okolností súvisiacich so stavom pred začatím sporu, so správaním sa strán v priebehu sporu, s okolnosťami uplatnenia nároku a podobne.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 355 ods. 1, § 359 CSP), a zistení, že spĺňa náležitosti ustanovenia § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), vec prejednal. Dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, preto uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa doručila súdu prvej inštancie dňa 19.10.2022 návrh na vydanie platobného rozkazu spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 26.10.2022 žalobkyňa doručila súdu tlačivo pre dokladovanie pomerov. Uznesením zo dňa 03.11.2022 pod č.k. 10C/69/2022-63 súd žalobkyni priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Spolu s vyjadrením k žalobe doručila žalovaná aj upovedomenia o zastavení exekúcie zo dňa 12.04.2022 pod č.k. 401EX 305/20 a č.k. 401EX 772/20 a uznesenie Okresného súdu Nitra zo dňa 01.04.2022 pod č.k. 30OdK/74/2022-22, ktorým bol okrem iného vyhlásený konkurz, začaté hlavné insolvenčné konania a oddížený dlžník (žalovaná). V Obchodnom vestníku č. 116/2022 bol dňa 16.06.2022 zverejnený oznam o zrušení konkurzu z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu. Následne súd prvej inštancie rozhodol uznesením č.k. 10C/69/2022-100, zo dňa 19.01.2023 tak, že konanie zastavil a druhým výrokom rozhodol tak, že žalovaná nemá proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Z dôvodu podaného odvolania proti II. výroku tohto uznesenia žalovanou odvolací súd rozhodol tak, že napadnuté uznesenie v napadnutej časti II. výroku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne po vyjadrení strán sporu a doložení dokladov opätovne o trovách konania rozhodol napadnutým uznesením, ktoré je z dôvodu podaného odvolania žalovanou predmetom prieskumu odvolacím súdom.

7. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Podľa § 257 CSP, súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá sa skúma čo do právneho základu a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu - § 255 CSP) je charakteristická pre sporové konania a uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť úspešnej strane sporu trovy konania, ktoré jej vznikli. Procesný úspech

sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, ktorý sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

10. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v ustanovení § 256 CSP znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Konanie bolo v prejednávanej veci zastavené z dôvodu, že došlo k vyhláseniu oddľžovacieho konkurzu na žalovanú a to ešte pred podaním predmetnej žaloby.

11. V prípadoch, kedy nastala situácia, že by niektorej zo strán vzniklo právo na náhradu trov konania, možno ešte pristúpiť k skúmaniu, či na danú situáciu možno aplikovať výnimku podľa § 257 CSP, ktorá je vyjadrením toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom a moderovať tak mieru priznaného nároku náhrady trov konania.

12. Odvolací súd uvádza, že Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp.zn. 2Cdo/102/2017 z 31. júla 2017 uviedol, že aplikácia ustanovenia § 257 CSP musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982). Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok; dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (napr. rozhodnutia NS SR sp.zn. 2MCdo 17/2009, 5Cdo 67/2010, 3MCdo 46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie, ale i okolností, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, pritom je zároveň potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 292/07, či I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 727/2000).

13. Rozhodnutie o trovách konania nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu (Zo súdnej praxe 4/2021, IV. ÚS 480/2018).

14. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodoval s poukazom na ustanovenie § 256 ods. 1 CSP aplikujúc ustanovenie § 257 CSP. Pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade so zásadou proporcionality, zisťoval pomery na oboch stranách sporu, s poukazom na ustálenú prax prihliadal na zistené osobné, majetkové, sociálne, zárobkové ako aj iné pomery všetkých strán sporu a zohľadnil aj individualitu tohto konania a prihliadol na okolnosti, ktoré žalobkyňu viedli k uplatneniu svojho nároku na súde, teda skutočnosti, na základe ktorých došlo k podaniu žaloby a rovnako prihliadal i na postoj strán sporu.

15.1. K námietkam odvolateľky odvolací súd uvádza, že Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach zdôrazňuje, že princíp procesného výsledku nemožno chápať len povrchno formalisticky, lebo nielen petit, ale i žalobné tvrdenie, teda dôvody žaloby vyjadrujú, prečo sa žalobca domáha plnenia na

žalovanom, a prečo tento dôvod po podaní žaloby odpadol. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán sporu nezavinila zastavenie konania. Záver o tejto skutočnosti, a teda, že je naplnený predpoklad na náhradu trov konania v zmysle vyššie uvedeného, nevylučuje, aby súd súčasne nedospel k úvahe, že sú splnené predpoklady pre prípustnosť aplikácie výnimky v zmysle § 257 CSP. V prípade, že súd dospeje k záveru, že v predmetnom konaní došlo k naplneniu podmienok pre aplikáciu výnimky v zmysle § 257 CSP, rozhodne tak, že strane, ktorej by inak vzniklo právo na náhradu trov konania (§ 256 CSP), náhradu trov konania neprizná, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

15.2. Odvolací súd konštatuje, že v predmetom konaní nie je sporné, že z formálnej stránky procesného zavinenia žalobkyňa zavinila zastavenie konania a v prípade posúdenia len tejto stránky by mala žalobkyňa znášať zodpovednosť za zastavenie konania a následne byť zaviazaná na úhradu trov konania. To konštatuje aj súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Na druhej strane bolo potrebné zohľadniť aj individualitu konania a prihliadnuť na okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu žaloby a tiež na majetkové a osobné pomery strán konania. Konštatácia o úmysle žalovanej vyhlásiť konkurz za účelom zbavenia sa povinnosti plniť svoje záväzky voči žalobkyni nemá pre vec podstatný význam. Súd prvej inštancie vzhladol dôvodnosť aplikácie ustanovenia § 257 CSP primárne v ďalších okolnostiach, konkrétne zisťujúc osobné a majetkové pomery, ktorým sa zároveň podrobne venoval a zohľadnil dopad svojho rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany, ktoré sú v prípade žalovanej v súčasnosti nepomerne priaznivejšie, napriek v minulosti vyhlásenému konkurzu na jej majetok. Nemožno preto súhlasiť ani s námietkou odvolateľky, že sa môže jednať o precedens do budúcnosti, kedy by žalujúce strany s horšou finančnou situáciou ako žalovaná strana boli vždy oslobodené od povinnosti platiť trovy. Jedná sa o výnimočný prípad, kedy súd prvej inštancie dôvodnosť použitia ustanovenia aj § 257 riadne zisťoval a následne vo svojom rozhodnutí zdôvodnil.

16. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vo výroku vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní úspešná žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

25Co/7/2024

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).